

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 6293/2021
18.08.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници тужиоца АА из села ..., Општина ..., чији је пуномоћник Ненад Манић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 8840/19 од 31.03.2021. године, у седници већа одржаној дана 18.08.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 8840/19 од 31.03.2021. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 7955/17 од 21.06.2019. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца па је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати износ од 3.738.421,55 динара за период од 11.02.2008. године до 16.03.2016. године са законском затезном каматом као у ставу првом изреке пресуде. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на износ од 45.974,03 динара који је досуђен у ставу првом изреке пресуде, досуди законску затезну камату преко досуђене и то од 31.10.2013. године закључно са 30.12.2013. године, као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 305.230,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности одлуке до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 8840/19 од 31.03.2021. године, ставом првим изреке преиначена је пресуда Првог суда у Београду П 7955/17 од 21.06.2019. године у првом ставу изреке, па је одбијен тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете за период од 11.02.2008. године до 16.03.2016. године исплати износ од 3.738.421,55 динара са законском затезном каматом на сваки појединачно наведени месечни износ почев од последњег дана у месецу за

претходни месец па до исплате, као неоснован. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П 7955/17 од 21.06.2019. године у трећем ставу изреке, па је обавезан тужилац да туженој на име накнаде трошкова парничног поступка плати износ од 11.250,00 динара, са законском затезном каматом од извршности одлуке до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова другостепеног поступка исплати износ од 16.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 87/18), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Других битних повреда одредаба парничног поступка из наведене законске одредбе, која би могла представљати основ за уважавање ревизије тужиоца нема.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем истражног судије Општинског суда у Прешеву Ки бр. 210/06 од 14.03.2007. године одређено је спровођење истраге против тужиоца, због основане сумње да је извршио кривично дело злоупотребе службеног положаја из члана 359. став 4. у вези става 1. у стицају са кривичним делом фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 1. КЗ, као саизвршилац у помагању у смислу члана 35. КЗ. Пресудом Основног суда у Бујановцу К бр. 438/15 од 30.11.2015. године тужилац је ослобођен од оптужбе да је извршио једно продужено кривично дело злоупотребе положаја одговорног лица из члана 234. став 2. у вези члана 61. КЗ, а оптужба је одбијена за кривично дело злоупотребе положаја одговорног лица из члана 234. став 1. КЗ у вези члана 61. КЗ, те је тужилац ослобођен оптужбе да је извршио кривично дело фалсификовање службене исправе у помагању из члана 357. став 3. у вези става 1. КЗ и 53. КЗ. Пресудом Вишег суда у Врању Кж бр. 54/16 од 16.03.2016. године, наведена пресуда Основног суда у Бујановцу од 30.11.2015. године је преиначена, па је тужиоцу услед апсолутне застарелости кривичног гоњења одбијена оптужба да је извршио једно продужено кривично дело злоупотребе положаја одговорног лица из члана 234. став 2. у вези члана 63. КЗ и услед апсолутне застарелости кривичног гоњења одбијена оптужба да је тужилац извршио кривично дело фалсификовања службене исправе у помагању. Кривични поступак против тужиоца трајао је од 14.03.2007. године до 16.03.2016. године. Тужилац је као запослен у ... банци Србије АД ... 2008. године ради продужења уговора о раду послодавцу морао поред осталих докумената да достави и потврду суда да се против њега не води кривични поступак. Међутим, због вођења наведеног кривичног поступка тужилац ову потврду није могао доставити због чега му није продужен уговор о раду и радни однос му је престао дана 10.12.2008. године. Тужилац је током фебруара 2009. године ради заснивања радног односа конкурисао и у

фирми „ББ“ ДОО, али у радни однос није примљен када су у том предузећу сазнали да је против тужиоца у току кривични поступак. Из исказа сведока и тужиоца као парничне странке, утврђено је да је током трајања кривичног поступка против тужиоца било расписано више конкурса за посао и то у Пореској управи, Министарству финансија, Царинској управи и Прекршајном суду у Прешеву. Тужилац је свој тужбени захтев засновао на тврдњи да је против њега неосновано вођен кривични поступак који је трајао скоро 10 година услед чега му је урушен лични и професионални углед и није могао да заснује радни однос, јер је на конкурсима у државној управи један од услова био да се против кандидата не води кривични поступак, а у приватну фирму у коју је конкурисао, нису га примили јер су сазнали за кривични поступак, због чега је настала предметна штета.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је применом одредбе члана 154., 155. и 189. Закона о облигационим односима закључио да је тужилац остао без посла зато што се против њега водио кривични поступак, да је за све време трајања кривичног поступка тужилац био онемогућен да се запосли, јер није могао да достави потврду да се против њега не води кривични поступак, те да је због тога претрпео материјалну штету у виду измакле користи за коју је одговорна тужена, с обзиром да постоји узрочно-последична веза између материјалне штете коју је тужилац претрпео и вођења кривичног поступка. Тужилац није конкурисао на радна места управо због вођења кривичног поступка јер би му сви тражили уверење да се против њега не води кривични поступак. Због наведеног првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев у висини утврђеној налазом и мишљењем судског вештака економско-финансијске струке, а који је нереализовану тужиочеву зараду израчунао на бази просечних месечних зарада у Републици Србији за лице са вишом стручном спремом у траженом периоду. На досуђене месечене износе зараде коју би тужилац остварио истом је сагласно члану 186. и 277. ЗОО призната и законска затезна камата од датума доспећа сваке зараде коју би тужилац остварио да није било штетне радње.

Другостепени суд је одлучујући о жалби тужене, преиначио првостепену пресуду и правилном применом материјалног права одбио тужбени захтев тужиоца са закључком да на страни тужене нема одговорности за штету коју је тужилац претрпео.

Одредбом члана 172. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

По оцени Врховног касационог суда правилан је закључак и правни став другостепеног суда да у конкретном случају нису испуњени услови за примену одредбе члана 172. ЗОО. Сама чињеница да је против тужиоца вођен кривични поступак не може се сматрати неправилним и незаконитим радњама органа тужене, без обзира на његов за тужиоца повољан исход, с обзиром да су органи тужене поступали у оквиру законом датих овлашћења. Покретање и вођење кривичног поступка представља употребу легалних правних средстава против могућих и потенцијалних учинилаца кривичних дела и

подразумева закониту процедуру током које су окривљени заштићени претпоставком о невиности. Примена правних средстава не представља неправилан и незаконит рад ни у ситуацији када је окривљени ослобођен оптужбе када је оптужба одбијена или поступак обустављен, па је с обзиром на постављени тужбени захтев на тужиоцу био терет доказивања конкретног пропуста и радње предузете на његову штету и постојање узрочно-последичне везе између таквих пропуста и радњи које имају карактер неправилног и незаконитог рада органа тужене, а које тврдње тужилац у тужби није изнео нити током првостепеног поступка доказао. Дакле, у одсуству конкретно утврђених противправних поступака од стране органа тужене током покретања и трајања кривичног поступка, чињеница да је кривични поступак окончан без осуђујуће пресуде сама по себи није довољна за закључак о неправилном и незаконитом раду, па тужилац према општим одредбама члана 172. Закона о облигационим односима нема право на накнаду штете за зараду коју потражује. Трајање кривичног поступка није од утицаја на одговорност тужене у смислу одредбе члана 172. ЗОО у парничном поступку, с обзиром да је у време трајања кривичног поступка против тужиоца, заштита права на суђење у разумном року и права на накнаду штете настале поводом истог, била обезбеђена у складу са одредбама члана 82., 89. и 90. Закона о Уставном суду („Службени гласник Републике Србије“ број 109/07, 99/11 и 18/13-УС) уставном жалбом и потом према члану 8А-8В Закона о уређењу судова („Службени гласник Републике Србије“ број 116/08...101/13) накнадом у посебном поступку, како је то правилно и утврдио другостепени суд.

Дакле, предмет тужбеног захтева тужиоца је накнада у виду измакле користи због незаконитог рада органа тужене. Одговорност тужене државе као правног лица за штету коју проузрокује њен орган постоји када је трећем лицу штета проузрокована у вршењу или у вези са вршењем функција државног органа, те да је штета настала као последица таквог рада органа који се може сматрати прекорачењем, злоупотребом или погрешном применом датих овлашћења. Орган који поступа у окриву законског овлашћења није одговоран за штету прописану чланом 172. став 1. Закона о облигационим односима. Имајући у виду да су органи тужене у конкретном случају поступали у оквиру законских овлашћења, то нема основа одговорности тужене за накнаду тражене штете у смислу члана 154., 155. и 172. став 1. Закона о облигационим односима.

Стога су неосновани ревизијски наводи да је побијаном пресудом погрешно примењено материјално право.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка донета правилном применом члана 401. став 1. тачка 3. у вези члана 153. став 1., 163. став 1. и члана 165. став 2., због чега је побијана пресуда потврђена и у том делу.

Како се ни осталим наводима ревизије не доводи у сумњу правилност примене материјалног права од стране другостепеног суда, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци применом члана 414. ЗПП.

**Председник већа-судија,
Марина Милановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић